

IPARI FORMATERVEZŐ A TERMÉKFEJLESZTÉSI TEAM MUNKÁBAN

INDUSTRIAL DESIGN – PRODUCT DESIGN IN THE TEAM WORKS

*Fodor Lóránt DLA habil. BME Gép- és Terméktervező Tanszék
fodor.lorant@gt3.bme.hu*

ABSTRACT: The results of Designing projects represent the individual creativity and the visual experience establishing ability of our students. The IPD projects create an innovative atmosphere of real team-based engineering activities by combining individual and team work. The results of those projects, besides the product documentation, are the self-made physical or virtual 3D model and a presentation poster of the product.

1. BEVEZETÉS:

Ma már a felhasználói igényekben egyre fokozottabban jelenik meg a termék formai minősége, érzelmi kisugárzása. Így a design felértékelődött a mérnöki konstrukció kialakításában. Az európai felsőoktatási rendszerben ma többnyire mégis külön él az **industrial design** („művészeti”) és a műszaki tervezői oktatás, gondolkodás. A tényleges együttműködés kialakítása a műszaki tervezés és az **ipari formatervezés** között, ennek integrálása az ipari termék és formatervező mérnök-képzésben a legfontosabb feladat. A végzett terméktervező mérnökök tárgyi tudásához elengedhetetlen a vizuális gondolkodás, a design megismerése és az ipari formatervezés szakmai ismeretanyagának gyakorlása. Az ipari formatervezés oktatásának célja a termékek és ipari rendszerek esztétikai formába öntése oly módon, hogy kifejezze azok integrált összetettségét.

2. DESIGN:

A formatervezés kreatív tevékenység, melynek célja: tárgyak, folyamatok, szolgáltatások és azok rendszerének sokrétűségének tanulmányozása. Különböző megközelítési módját, filozófiáját megismerve, átfogó szinten lehetőség legyen termékeket tervezni, figyelembe véve az esztétikai, használati, piaci szempontokat. A termékfejlesztés végső célja a környezettervezés történelmi, kulturális, ipari, társadalmi és gazdasági tényezőinek szintézise az adott korban.

A termékek tervezésében formatervező részvétele elengedhetetlen a termékfejlesztés esztétikai kérdéseinek tisztázásában. A felhasználói igények figyelembevételével segítséget nyújt a termékek funkcionális, formai megjelenésének kialakításához. Különös figyelmet fordítva a tervezett tárgyak ergonomiai, formai, szín, és termékgrafika szempontrendszerére.

4. PRODUCT DESIGN:

A magyar nyelv szakszókészlete elég fejletlen, mert nem igazán teszünk különbséget a **product design** és az industrial design között, pedig találunk eltérést. A product designer komplexen vizsgálja a teljes termékfejlesztési folyamatot, az industrial designer, vagyis a régebbi, klasszikusabb értelemben vett formatervező az a személy, aki a forma, az ember felől közelít a problémára. A szakmánk erősen specializálódik. Ma már a klasszikus ipari formatervezésből kinőtt például a concept design, az idea design, önállósodott szakterületek vannak, mint például az ökodesign, artdesign vagy a craftdesign.

5. GLOBÁLIS TERMÉK:

A formatervező a kultúra oldaláról közelít a funkció felé és a tudását, a saját kultúráját adja a tárgy születéséhez, amelyre a világ bármely pontján szinte azonos módon reagálnak. Minden tárgytípusnak saját kulturális genetikája van, ebben ötvöződik az ősi és a regionális egy személyes és egyben globális érvényű vizuális renddé. Az elsődleges az ősi, archetipikus kód: szék, pohár, traktor...

Természetesen a cél az, hogy amikor tárgyakat terveznek, azok ily módon mások számára is kedvelt tárgyakká váljanak.

A **formatervi koncepció** vázlat szinten kezdődik, amit továbbfejlesztve követ a három formatervi javaslat látványrajz szinten. A végleges formaterv digitálisan jelenik meg,

6. TERMÉKFEJLESZTÉS:

Az ipari termékek fejlesztésének modellje a formatervezésben:

- Használati érték – esztétikai érték arányrendszerének beépítése a konstrukciós tervezés szintézis típusú feladatainak megoldási folyamatába.
- A formatervezés integrációja a terméktervezés műszaki, ergonómiai-humán, gazdasági-marketing elemeihez.
- A végleges formatervi javaslatok költség, ergonómia, technológia, környezet szempontú tervezése az esztétikai követelmények módszer-tanának alkalmazásával.
- A termék „hozzáadott érték” hatékonyságának növelése.

7. ÖSSZEGZÉS:

Lényeges szempont a termékfejlesztési folyamatban az **ipari formatervező** és a **terméktervező** munkájának a szétválasztása. A formatervezés külön dokumentációt készít és abban foglalja össze a team munka követelményeinek megfelelő integrált terület szakmai szempontrendszerét. A terméktervező mérnök a konstrukció és technológiai követelményeket koordinálja a többi integrált terület szakmai speciális szempontrendszerével. A szerepek keveredése káros az innovatív, versenyképes termékfejlesztésben. Az oktatásban is nagy hangsúlyt kell helyezni a team munka hatékonyságának a szerepére és a benne részvevő szakemberek szakmai kompetenciájára.

8. IRODALOM

[1] A terméktervező mérnökképzés a Budapesti Műszaki Egyetemen. 6221-es sz. TEMPUS JEP kiadvány.

Budapest, 1995.

[2] INTRO BME Ipari termék és formatervező mérnök hallgatók kiadványa.

Budapest 2002-2012.

[3] Iparművészet és Tervezőművészet helyzete és jövője. MMA konferencia kiadvány.

Kardosfa, 2013. április 27-28.